

The second period is directly related to the integration processes in the EAEU. Starting in 2015, the negative export trends of the slowdown in economic growth began to reflect on the export potential of Belarus. Similar conclusions for the period 2016-2017 can be obtained when considering the export potentials of Armenia (not a member of the CU, but a member of the EAEU from January 2, 2015) to Russia.

It can be concluded that the export potential of the Republic of Belarus to the EAEU and EU countries is fully realized. At the same time, in recent years, the trend of negative foreign trade balance has been maintained. On the one hand, a country can solve this problem by increasing export volumes (one cannot but take into account that the potential has been realized for almost all trading partners). For this, it is necessary to maintain the competitiveness of belarusian goods, increase the country's scientific and technological potential, and increase the level of integration of the country into international unions. On the other hand, it may be necessary to review the import substitution program taking into account current trends and make appropriate adjustments.

References:

1. Pavlovskaya, S.V., Abakumova J.G. Development of trade integration within the SES market, Innovative economy in the context of globalization: current trends and prospects., 16–17 apr. 2015. – Minsk: Int. University "MITSO", 2015. – P. 232-240.
2. The main aspects of trade integration in the current stage / O. Primierova, J. Abakumova // Regional Economics and Management. — 2015. – №3(06) – P. 136-139.
3. Pavlovskaya, S.V., Abakumova J.G. Matrix modeling of bilateral trade relations of countries / Vectors of foreign economic activity: coll. monogr. – Minsk: The Institute of Economics of the NASB 2010. – P. 371-382.
4. Abakumova, J.G. Globalization and Export Flows Between Eurasian Economic Union Countries: A Gravity Model Approach / J.G. Abakumova, O.K.Primierova // Globalization and its socio-economic consequences. – 2019. – Vol. 74. DOI: 10.1051/shsconf/20207406001
5. Abakumova J.G., Vasenkova E.I. Application of panel data analysis models to assess the savings rate of the population / Management in social and economic systems, Minsk, 30-31 may 2009 r. – Minsk: MIU, 2009. – P. 223-225.
6. Bezborodova A. Cross-country analysis of investment in fixed assets // Science and Innovations. 2011. Vol 95. [Electronic resource]. – Mode of access: <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhstranovyy-analiz-investitsiy-v-osnovnoy-kapital>.
7. Statistics of foreign and mutual trade in goods / Eurasian Economic Commission, 2015 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/integr_i_makroec/dep_stat/tradestat/tables/intra/Pages/default.aspx.
8. The World Bank // World Bank Open Data, 2019 [Electronic resource]. – Mode of access: <https://data.worldbank.org/>.

Бородій М. В.

Студент 2 р.н., НаУКМА

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Тіньову економіку можна описати як: «Економічна діяльність та прибуток отримуваний від неї, що обходить або уникає державного регулювання, податків, спостереження» [1]. Досліджуючи причини утворення тіньової економіки, можна не повторити цих помилок в майбутньому та дізнатися, які сфери суспільного життя необхідно поліпшити, проте для вже існуючої тіньової економіки існують методи виміру та встановлення рівня тіньової економіки в країні. Підходи до оцінювання тіньової економіки діляться на два типи:

- Мікрометоди (різниця між реальною та офіційною економічною діяльністю показує рівень тіньової економіки);

- Макрометоди (використовуються макроекономічні показники, що характеризують обіг грошей)

Професор В.І. Антипов вважає, що всі методи оцінки тіньової економіки можна поділити на три великі групи [2]:

- Відкритої перевірки виявляє тіньову економіку лише у мірі відкритості суб'єктів, які зазнають перевірки, застосовуються ці методи у спеціальних державних органах для виявлення порушень у митному, антимонопольному, банківському законодавствах;
- Обліково-статистичні використовуються на макрорівні;
- Спеціальні методи, використовуються на мікрорівні при виявленні та оцінці тіньової діяльності конкретних підприємств або осіб.

Спеціальні методи складаються з трьох методів:

- Бухгалтерський аналіз – дослідження та аналіз балансу, рахунків, подвійних записів; оцінка і калькуляція, інвентаризація і документація для виявлення розрахункових невідповідностей та їх подальше вивчення;
- Документальний аналіз – дослідження документації підприємства та аналіз економічної діяльності шляхом виявлення документальних невідповідностей та подальше вивчення не відповідних паперів;
- Економічний аналіз – аналіз взаємозв'язку економічних показників, дозволяє знайти відхилення від ведення нормальної економічної діяльності, адже при веденні тіньової економічної діяльності взаємозв'язок економічних показників порушується;

Обліково-статистичні методи полягають у системі національних рахунків. Суть полягає у визначенні найточнішої оцінки тіньової економічної діяльності, такої як приховане виробництво та прибутки. Для отримання результату можуть бути застосовані різні методи.

Найточнішим та надійним є використання традиційних статистичних методів, орієнтованих на збір додаткової інформації та додаткових обстежень, але таким методом не можна повністю оцінити тіньову економічну діяльність.

Найпоширенішим є метод специфічних індикаторів, який полягає у використанні одного показника, який показує рівень економічної діяльності. Цей метод поділяється на прямі та не прямі методи.

Прямі методи полягають у використанні спеціальних досліджень, опитувань, перевірок та їх аналізування з метою визначити відхилення між доходами та витратами певних категорій платників податків [2].

Тіньова економіка в Україні є одним з головних бар'єрів підвищення конкурентоспроможності країни, зростання соціальних норм життя населення та інтеграції до світового співтовариства. Функціонування тіньової економіки є реальною загрозою економічної безпеки України, оскільки вона деформує ринкові інститути, призводить до виникнення протиріч між суб'єктами господарювання і державою, створює високий інвестиційний ризик [3]. Відповідно, надзвичайно важливим та актуальним є боротьба з тіньовою економікою та зменшення її рівня задля забезпечення соціально-економічного розвитку нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Friedrich Schneider & Colin C. Williams «The Shadow Economy» // Institute of Economic Affairs. 2013.
2. Лісовий А.В., Кирпа С.В. «Методи виявлення та оцінювання тіньового сектору економіки» // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – №. 1.
3. Прімерова О., Васильчук В. Міжнародний досвід ефективної детінізації економіки. – 2019.